

XÂY DỰNG Ý CHÍ QUYẾT TÂM BẢO VỆ CHỦ QUYỀN BIỂN, ĐẢO CỦA ĐỘI NGŨ PHI CÔNG Ở QUÂN CHỦNG PHÒNG KHÔNG - KHÔNG QUÂN HIỆN NAY

Hoàng Đức Anh

Trường Sĩ quan Không quân, Quân chủng Phòng không - Không quân

Email: ducanhhoang.sqct@gmail.com

Tóm tắt: Trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực và Biển Đông diễn biến phức tạp, nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với Quân đội nhân dân Việt Nam, đặc biệt là Quân chủng Phòng không - Không quân. Bài viết làm rõ vai trò của việc xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho đội ngũ phi công; đánh giá thực trạng về ý chí quyết tâm trong thời gian vừa qua, từ đó đề xuất một số giải pháp cơ bản nhằm xây dựng bản lĩnh chính trị, tinh thần trách nhiệm và ý chí chiến đấu của lực lượng đặc thù này.

Từ khóa: Ý chí quyết tâm; phi công quân sự; chủ quyền biển, đảo; Phòng không - Không quân; bảo vệ Tổ quốc.

BUILDING THE DETERMINATION TO PROTECT THE SOVEREIGNTY OF THE SEA AND ISLANDS AMONG THE PILOTS IN THE CURRENT AIR DEFENSE AND AIR FORCE AIR DEFENSE AND AIR FORCE

Abstract: Against the backdrop of complex developments in the world, the region, and the South China Sea, the task of protecting the sovereignty of the Fatherland's seas and islands places increasingly high demands on the Vietnam People's Army, especially the Air Defense - Air Force. This article clarifies the role of building determination to protect maritime sovereignty among pilots; assesses the current state of determination in recent times, and proposes some fundamental solutions to build political fortitude, a sense of responsibility, and fighting spirit in this specialized force.

Keywords: Determination; military pilots; maritime and island sovereignty; Air Defense - Air Force; protecting the Fatherland.

Nhận bài: 20/03/2026

Phản biện: 21/04/2026

Duyệt đăng: 25/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo vì thế trở thành nhiệm vụ thiêng liêng, thường xuyên của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân, trong đó Quân chủng Phòng không - Không quân giữ vai trò đặc biệt quan trọng với tư cách là lực lượng nòng cốt trên mặt trận tác chiến đường không. Đội ngũ phi công trong Quân chủng Phòng không - Không quân là lực lượng trực tiếp thực hiện nhiệm vụ bay tuần tra, trinh sát, sẵn sàng chiến đấu, xử lý các tình huống trên không, góp phần bảo vệ vững chắc vùng trời, vùng biển, đảo của Tổ quốc. Trong điều kiện tác chiến hiện đại, cường độ hoạt động cao, môi trường làm việc khắc nghiệt và tiềm ẩn nhiều rủi ro, đòi hỏi mỗi phi công không chỉ có trình độ chuyên môn, kỹ thuật cao mà còn phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí quyết tâm kiên cường, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Vì thế việc xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công ở Quân chủng Phòng không - Không quân hiện nay" có vai trò rất quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của lực lượng, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Đảng ta khẳng định: "Bảo đảm và bảo vệ cao nhất lợi ích quốc

gia - dân tộc, kiên quyết, kiên trì bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a, tr. 113).

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công

Ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công là sự kết tinh của nhận thức chính trị, niềm tin, tình cảm, trách nhiệm và hành động sẵn sàng chiến đấu nhằm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ bảo vệ vững chắc vùng trời, vùng biển, đảo của Tổ quốc. Đây là biểu hiện tập trung của nhân tố chính trị- tinh thần trong quân đội, có vai trò định hướng và chi phối trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả thực hiện nhiệm vụ của mỗi phi công trong điều kiện tác chiến hiện đại. Theo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, ý chí là một phẩm chất tâm lý- xã hội phản ánh khả năng con người tự giác vượt qua khó khăn, thử thách để đạt tới mục tiêu đã xác định; trong quân đội, ý chí quyết tâm chiến đấu luôn gắn chặt với lập trường giai cấp, mục tiêu lý tưởng và sự trung thành tuyệt đối với Đảng, Tổ quốc và nhân dân. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: "Đồng bằng là nhà, mà biển là cửa. Giữ nhà mà không giữ cửa có

được không?... Nếu mình không lo bảo vệ miền biển, thì đánh cá, làm muối cũng không yên. Cho nên một nhiệm vụ quan trọng của đồng bào miền biển là phải bảo vệ bờ biển. Đồng bào miền biển là người canh cửa cho Tổ quốc” (Hồ Chí Minh, 2011, tr.311). Trong điều kiện mới, nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Việt Nam có những đặc điểm nổi bật như: tính chất phức tạp, nhạy cảm; phạm vi rộng lớn; đối tượng tác chiến đa dạng và sử dụng nhiều phương tiện, công nghệ hiện đại. Điều đó đòi hỏi đội ngũ phi công không chỉ giỏi về kỹ thuật, chiến thuật mà còn phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí quyết tâm cao, khả năng chịu đựng áp lực lớn và sẵn sàng hành động trong mọi tình huống. Ý chí quyết tâm của phi công được biểu hiện ở sự kiên định mục tiêu, lý tưởng; tinh thần trách nhiệm cao; ý thức tổ chức kỷ luật nghiêm; lòng dũng cảm, mưu trí, sáng tạo trong thực hiện nhiệm vụ bay, sẵn sàng chiến đấu và xử lý các tình huống phức tạp trên không. Xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho đội ngũ phi công là một quá trình tổng hợp, chịu sự tác động của nhiều yếu tố. Đó là sự lãnh đạo của Đảng, trực tiếp là các tổ chức đảng trong Quân chủng Phòng không - Không quân, giữ vai trò quyết định trong việc định hướng chính trị, tư tưởng và tổ chức thực hiện. Bên cạnh đó, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng có ý nghĩa nền tảng, góp phần hình thành nhận thức đúng đắn, củng cố niềm tin và động cơ phấn đấu cho phi công. Hoạt động huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và thực tiễn nhiệm vụ giữ vai trò trực tiếp rèn luyện ý chí, bản lĩnh, khả năng vượt qua khó khăn, thử thách. Đồng thời, môi trường văn hóa quân sự, đời sống vật chất và tinh thần của bộ đội cũng có tác động quan trọng đến sự hình thành và phát triển ý chí quyết tâm.

2.2. Thực trạng xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công ở Quân chủng Phòng không - Không quân hiện nay

Quán triệt sâu sắc quan điểm, đường lối của Đảng về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, trực tiếp là nhiệm vụ bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo. Thời gian qua, Thường vụ, Đảng ủy Quân chủng Phòng không - Không quân đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo đồng bộ nhiều chủ trương, biện pháp nhằm xây dựng bản lĩnh chính trị, ý chí quyết tâm cho đội ngũ phi công và đạt được

những kết quả quan trọng. Ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công có sự phát triển cả về nhận thức, tình cảm và hành động, góp phần nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của lực lượng. Tuyệt đại đa số phi công có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và nhân dân. Nhận thức về vị trí, vai trò của biển, đảo đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ngày càng sâu sắc; hiểu rõ đối tượng, đối tác, âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, từ đó xác định đúng đắn trách nhiệm của bản thân trong thực hiện nhiệm vụ. Trong điều kiện huấn luyện, trực ban chiến đấu cường độ cao, môi trường làm việc khắc nghiệt, tiềm ẩn nhiều nguy cơ mất an toàn, nhiều phi công vẫn thể hiện tinh thần dũng cảm, kiên cường, chủ động khắc phục khó khăn, tích cực học tập, rèn luyện nâng cao trình độ. Tinh thần sẵn sàng chiến đấu được duy trì nghiêm túc, thể hiện rõ trong việc chấp hành chế độ trực ban, trực chiến, xử trí kịp thời các tình huống trên không, góp phần bảo vệ vững chắc vùng trời, vùng biển, đảo của Tổ quốc.

Quân chủng đã triển khai tương đối đồng bộ các nội dung, biện pháp xây dựng ý chí quyết tâm, như: đổi mới công tác giáo dục chính trị, tăng cường huấn luyện, diễn tập, chú trọng rèn luyện bản lĩnh trong điều kiện sát thực tế chiến đấu; phát huy vai trò của tổ chức đảng, cán bộ chủ trì; xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh. Nhiều đơn vị đã gắn giáo dục ý chí quyết tâm với giáo dục truyền thống, với các phong trào thi đua quyết thắng, tạo động lực tinh thần mạnh mẽ cho đội ngũ phi công. Nhờ vậy, khả năng làm chủ vũ khí, trang bị kỹ thuật, xử lý tình huống trên không ngày càng được nâng cao; nhiều phi công trưởng thành nhanh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong điều kiện tác chiến công nghệ cao, góp phần tạo nên sức mạnh tổng hợp của lực lượng.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, việc xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công vẫn còn một số hạn chế: một số phi công, nhất là phi công trẻ, nhận thức về nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo có lúc, có mặt chưa thật sâu sắc; việc liên hệ giữa nhiệm vụ chung với trách nhiệm cá nhân chưa chặt chẽ; ý chí quyết tâm chưa thật sự bền vững, nhất là trong điều kiện huấn luyện cường độ cao,

yêu cầu ngày càng khắt khe. Sự tác động của mặt trái kinh tế thị trường, lối sống thực dụng, cá nhân chủ nghĩa và thông tin xấu độc trên không gian mạng đã ảnh hưởng ít nhiều đến tư tưởng, tâm lý, làm giảm sút phần nào động lực phấn đấu của một bộ phận cán bộ, chiến sĩ...

2.3. Một số giải pháp cơ bản xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công ở Quân chủng Phòng không - Không quân hiện nay

Một là, tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng, nâng cao nhận thức và củng cố niềm tin cho đội ngũ phi công.

Đây là giải pháp có ý nghĩa nền tảng, nhằm hình thành và phát triển ý chí quyết tâm từ gốc rễ nhận thức. Nội dung giáo dục cần tập trung làm rõ vị trí, vai trò chiến lược của biển, đảo; âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch; nhiệm vụ của Quân chủng và trách nhiệm của mỗi phi công. Đồng thời, chú trọng giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, truyền thống vẻ vang của Quân đội nhân dân Việt Nam và Quân chủng Phòng không - Không quân, qua đó bồi dưỡng lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc, ý thức trách nhiệm bảo vệ Tổ quốc. Việc đổi mới nội dung, hình thức giáo dục cần được coi trọng theo hướng thiết thực, sinh động, kết hợp giữa giáo dục tập trung với tự học, tự nghiên cứu; giữa giáo dục lý luận với thông tin thời sự, thực tiễn nhiệm vụ. Đồng thời, cần chủ động đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng, góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, giữ vững trận địa tư tưởng trong quân đội. Đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm đã chỉ rõ: “Kiên định xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị góp phần giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội. Đây là nguyên tắc bất di, bất dịch trong xây dựng Quân đội kiểu mới, cách mạng, từ nhân dân mà ra, vì nhân dân mà chiến đấu, gắn bó máu thịt với nhân dân (Tổng Bí thư Tô Lâm, 2025).

Hai là, nâng cao chất lượng huấn luyện, rèn luyện bản lĩnh, ý chí trong điều kiện sát thực tế chiến đấu.

Thực tiễn là môi trường trực tiếp rèn luyện và kiểm nghiệm ý chí quyết tâm của đội ngũ phi công. Do đó, cần tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng huấn luyện theo hướng “cơ bản, thiết thực, vững chắc”, sát với đối tượng tác chiến, địa bàn

hoạt động và điều kiện chiến tranh công nghệ cao. Tăng cường tổ chức bay huấn luyện trong điều kiện phức tạp như thời tiết xấu, ban đêm, cường độ cao; đẩy mạnh diễn tập hiệp đồng, xử lý các tình huống giả định gần với thực tế chiến đấu. Thông qua huấn luyện và diễn tập, phi công không chỉ nâng cao trình độ chuyên môn, khả năng làm chủ vũ khí, trang bị mà còn được rèn luyện ý chí, bản lĩnh, khả năng chịu đựng áp lực và tinh thần sẵn sàng chiến đấu. Đây chính là quá trình chuyển hóa nhận thức thành hành động, biến quyết tâm chính trị thành năng lực thực tiễn. Theo quan điểm của khoa học quân sự, “trong điều kiện chiến tranh hiện đại, yếu tố con người vẫn giữ vai trò quyết định, trong đó bản lĩnh và ý chí chiến đấu là nhân tố then chốt”.

Ba là, phát huy vai trò lãnh đạo của tổ chức đảng, trách nhiệm nêu gương của cán bộ chủ trì các cấp.

Sự lãnh đạo của tổ chức đảng là nhân tố quyết định bảo đảm cho việc xây dựng ý chí quyết tâm đi đúng định hướng chính trị. Các cấp ủy, tổ chức đảng cần tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo toàn diện công tác giáo dục chính trị, tư tưởng; thường xuyên nắm chắc tình hình tư tưởng, kịp thời phát hiện và giải quyết những vấn đề nảy sinh. Đồng thời, cần cụ thể hóa các nghị quyết, chỉ thị của cấp trên thành chương trình, kế hoạch phù hợp với đặc điểm đơn vị, đối tượng phi công. Cùng với đó, đội ngũ cán bộ chủ trì giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc nêu gương, định hướng và truyền cảm hứng cho cấp dưới. Thông qua phong cách lãnh đạo khoa học, gần gũi, sâu sát, cán bộ không chỉ tổ chức thực hiện nhiệm vụ mà còn trực tiếp giáo dục, rèn luyện, xây dựng niềm tin, ý chí cho phi công. Thực tiễn cho thấy, nơi nào cấp ủy, chỉ huy đoàn kết, gương mẫu, trách nhiệm cao thì ở đó ý chí quyết tâm của bộ đội được củng cố vững chắc.

Bốn là, xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, kết hợp giữa xây dựng ý chí với chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho đội ngũ phi công.

Môi trường văn hóa quân sự có ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình hình thành và phát triển nhân cách, ý chí của quân nhân. Do đó, cần xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, có nền nếp chính quy, kỷ luật nghiêm minh, đoàn kết nội bộ tốt; phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, xây dựng lối sống lành mạnh, trong sạch. Các hoạt động văn

hóa, văn nghệ, thể thao cần được tổ chức phong phú, góp phần nâng cao đời sống tinh thần, giảm bớt áp lực công việc cho phi công. Bên cạnh đó, cần quan tâm bảo đảm tốt đời sống vật chất, chính sách hậu phương quân đội, chăm lo sức khỏe, điều kiện làm việc cho phi công. Đây không chỉ là yêu cầu nhân văn mà còn là yếu tố quan trọng giúp ổn định tư tưởng, củng cố niềm tin, tạo động lực để phi công yên tâm công tác, gắn bó lâu dài với đơn vị.

III. KẾT LUẬN

Có thể khẳng định rằng, trong bối cảnh mới với những yêu cầu ngày càng cao của nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc, việc xây dựng ý chí quyết tâm bảo vệ chủ quyền biển, đảo của đội ngũ phi công ở Quân chủng Phòng không - Không quân là nhiệm

vụ vừa cơ bản, lâu dài, vừa cấp thiết trước mắt. Đây không chỉ là yêu cầu nâng cao chất lượng xây dựng lực lượng mà còn là nhân tố quyết định đến khả năng bảo vệ vững chắc chủ quyền quốc gia trong tình hình mới. Thực hiện tốt các giải pháp đó sẽ góp phần xây dựng đội ngũ phi công có bản lĩnh chính trị kiên định, ý chí chiến đấu vững vàng, tinh thần trách nhiệm cao, sẵn sàng nhận và hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ. Khi mỗi phi công thực sự có bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí kiên cường và tinh thần trách nhiệm cao với nhiệm vụ, Quân chủng Phòng không - Không quân sẽ luôn xứng đáng là lực lượng nòng cốt, tin cậy trong sự nghiệp bảo vệ bầu trời và biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

ĐCSVN (2026). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV. (Tập I). Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập. (Tập 10)*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Toàn văn phát biểu của Tổng Bí thư Tô Lâm, Bí thư Quân ủy Trung ương tại Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XII, nhiệm kỳ 2025 – 2030, đăng trên báo Quân đội nhân dân, ngày 30-9-2025.